

Надання універсальної послуги ПУП згідно з наказом № 148 від 13.04.2022: що змінилося для замовників?

Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» (зі змінами) введено в Україні воєнний стан до 23.08.2022, 05:30. Після оголошення воєнного стану на території України учасники ринку електричної енергії стикнулися з рядом проблем, які вплинули на звичну роботу роздрібного ринку електричної енергії, у тому числі на економічне становище всіх учасників ринку.

Задля забезпечення безпеки постачання споживачам електричної енергії в умовах воєнного стану та за умов, які не залежать від волі самих споживачів, Міністерство енергетики України наказом № 148 від 13.04.2022 затвердило Положення про особливості постачання електричної енергії споживачам та розрахунків між учасниками роздрібного ринку електричної енергії у період дії в Україні воєнного стану (далі — Наказ № 148). Наказ № 148 зареєстрований у Міністерстві юстиції України 22.04.2022 за № 441/37777 та набрав чинності 06.05.2022.

Що урегулює Наказ № 148?

Перше. Споживачам гарантується постачання електричної енергії **на умовах універсальної послуги** з урахуванням цього Положення у разі:

припинення постачання електричної енергії попереднім постачальником на ринку електричної енергії внаслідок присвоєння постачальнику статусу «Дефолтний»;

зупинення дії його ліцензії з постачання електричної енергії споживачу.

Друге. За поданням оператора системи встановлюється статус «Переддефолтний» та «Дефолтний» для електропостачальників (крім ПУП або постачальника «останньої надії» (ПОН)) у випадку несплати послуг оператора системи, наданих у період дії воєнного стану, до 15 числа місяця, наступного за розрахунковим, з урахуванням постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 25.02.2022 № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії, під час особливого періоду» (із змінами).

У разі набуття електропостачальником, визначеним абзацом вище, статусу «Переддефолтний» або «Дефолтний» та у випадку виконання зобов'язань, за якими такий

електропостачальник набув статусу «Переддефолтний» або «Дефолтний», оператор системи зобов'язаний проінформувати адміністратора розрахунків щодо виконання електропостачальником таких зобов'язань.

Важливо: будь-який електропостачальник (окрім ПУП та ПОН), який не сплатив за послуги оператора системи розподілу або оператора системи передачі, надані у період воєнного стану, набуває статусу «Дефолтний» і, як наслідок, **такий електропостачальник не може бути учасником ринку електричної енергії та здійснювати закупівлі електричної енергії на сегментах ринку.** Відповідно, електропостачальник «Дефолтний» не буде мати змоги як купувати електричну енергію, так і здійснювати постачання електричної енергії як «товару» (!).

Третє. Переведення на постачальника універсальних послуг (далі — ПУП) здійснює оператор системи розподілу / передачі (далі — оператор системи) шляхом зміни записів у власному реєстрі точок комерційного обліку з відповідним дублюванням інформації в централізованому реєстрі точок комерційного обліку адміністратора комерційного обліку.

Тобто у разі настання вищевказаних умов (набуття статусу «Дефолтний» / втрата ліцензії) **оператор системи здійснює зміну постачальника автоматично та самостійно**, без дотримання порядку зміни постачальника, визначеного розділом 6 Правил роздрібного ринку електричної енергії, затверджених постановою НКРЕКП № 312 від 14.03.2018 (далі — ПРРЕЕ), та без припинення постачання електричної енергії.

Про зміну записів у реєстрах точок комерційного обліку **оператор системи** повідомляє:

ПУП протягом доби з моменту цих змін. До повідомлення додається витяг з централізованого реєстру точок комерційного обліку щодо даних, необхідних для здійснення комерційних розрахунків із споживачем електричної енергії.

споживача про зміну постачальника електричної енергії протягом 5 робочих днів від дати зміни записів в реєстрах точок комерційного обліку.

Четверте. ПУП зобов'язаний:

здійснювати постачання електричної енергії споживачу електричної енергії (незалежно від величини договірної потужності його електроустановок) **з дня, наступного за днем припинення постачання попереднім постачальником;**

постачання електричної енергії здійснюється за ціною універсальної послуги для малих побутових споживачів, а спожиті обсяги електричної енергії включаються в обсяг електричної енергії, спожитої споживачами універсальної послуги — малими побутовими споживачами.

Спільно споживач та ПУП зобов'язані оформити договірні відносини протягом 10 робочих

днів з дня зміни записів у реєстрах точок комерційного обліку або шляхом приєднання до публічного договору, який затверджується НКРЕКП. У межах території ліцензованої діяльності одного ПУП не допускається здійснення діяльності іншими ПУП.

Зверніть увагу: у разі отримання споживачем повідомлення про зміну постачальника електричної енергії від ОСР, до мереж якого приєднані об'єкти такого споживача, споживач має розуміти, що постачання електричної енергії до його об'єктів здійснюється ПУП, який здійснює діяльність на його території.

Які дії має здійснити такий споживач-замовник після отримання повідомлення про зміну постачальника від ОСР?

Якщо замовник здійснює закупівлі за постановою КМУ від 28.02.2022 №169 «Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану» (далі — Постанова № 169), варто:

— визначити обсяг електричної енергії, закупівлю якого необхідно здійснити в даному випадку на період, що не перевищує термін оголошеного воєнного стану;

— прийняти рішення про таку закупівлю (включити до переліку з обсягами закупівель, що здійснює замовник в період воєнного стану) та [укласти прямиий договір](#) (згідно з пунктом 4 Положення, затвердженого Наказом № 148) без внесення змін до річного плану;

— за результатами здійснення цих закупівель в електронній системі замовник оприлюднює звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель, договір про закупівлю та всі додатки до нього не пізніше ніж через 20 днів з дня припинення чи скасування воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях.

Якщо замовник здійснює закупівлю відповідно до вимог Закону України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон), йому потрібно:

— визначити обсяг електричної енергії, закупівлю якої необхідно здійснити (такий замовник має визначити час, протягом якого буде здійснювати закупівлю електричної енергії у ПУП, з метою закупівлі електричної енергії у електропостачальника, вибраного відповідно до положень Закону;

— визначити вид публічної закупівлі та:

якщо сума становитиме від 50 тис. грн до 200 тис. грн, то замовник може укласти прямий договір по пункту 2 частини 7 статті 3 Закону — якщо роботи, товари чи послуги можуть бути виконані, поставлені чи надані виключно певним суб'єктом господарювання за відсутності конкуренції з технічних причин, яка має бути документально підтверджена замовником;

якщо сума становитиме 200 тис. грн і більше, то замовник може провести переговорну процедуру згідно з вимогами підпункту 2 частини 2 статті 40 Закону — якщо роботи, товари чи послуги можуть бути виконані, поставлені чи надані виключно певним суб'єктом господарювання за наявності відсутності конкуренції з технічних причин, яка має бути документально підтверджена замовником;

— укласти договір про закупівлю (договір про постачання електричної енергії постачальником універсальної послуги) з внесенням змін до річного плану закупівлі та оприлюднити або звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель, або договір про закупівлю та всі додатки до нього протягом трьох робочих днів з дня його укладення.

Також споживачеві-«замовнику» потрібно звернути увагу, що як в одному випадку, так і в іншому умови даного договору / договору про закупівлю потрібно буде поширити на правовідносини, що виникли між сторонами до моменту його укладення, застосувавши частину 3 статті 631 ЦКУ, тобто дія договору / договору про закупівлю має бути з дня, наступного за днем припинення постачання попереднім постачальником.

Керуючись пунктом 7 Положення, затвердженого Наказом № 148, споживачі відповідно до пункту 2 цього Положення у разі відсутності заборгованості перед ПУП мають право змінити ПУП на іншого постачальника електричної енергії за процедурою, передбаченою главою 6.1 розділу VI ПРРЕЕ. Звичайно, споживачеві-«замовнику» потрібно:

або провести закупівлю відповідно до вимог Закону, укласти відповідний договір / договір про закупівлю та розпочати процедуру зміни постачальника;

або розпочати процедуру зміни постачальника та укласти прямий договір за Постановою № 169.

Окремо відзначимо: наразі існує проєкт змін до Постанови № 169, з якими можете ознайомитись у статті [«Мінекономіки ініціює зміни до Постанови № 169 та Порядку використання електронного каталогу: перегляньте, що пропонується»](#). Допоки ці зміни не внесено, вищезазначені варіанти дій замовника «мають право на життя».

Згідно з абзацом 2 пункту 7 Положення, затвердженого Наказом № 148, визначено, що постачальник «останньої надії» у період дії воєнного стану та протягом 30 днів після його припинення або скасування (крім випадку зміни постачальника за ініціативою споживача в

порядку [глави 6.1 розділу VI ПРПЕЕ](#)) здійснює постачання електричної енергії тим споживачам, у яких відсутній електропостачальник, у тому числі яким станом на 04.03.2022 постачання електричної енергії здійснював постачальник «останньої надії».

Напевне, кожного із споживачів-«замовників» буде турбувати ще одне питання: а як же будуть визначати обсяги?

Визначення обсягів закупівлі електроенергії

Пунктом 9 Положення, затвердженого Наказом № 148, визначено, що обсяги споживання електричної енергії визначаються з урахуванням таких особливостей:

обсяги споживання електричної енергії на об'єктах споживачів визначаються відповідно до вимог Кодексу комерційного обліку електричної енергії, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14.03.2018 № 311 (у редакції постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 20.03.2020 № 716) (далі — Кодекс комерційного обліку електричної енергії), крім об'єктів споживачів, розташованих на територіях, на яких ведуться бойові дії, або на тимчасово окупованих територіях;

обсяги споживання електричної енергії на територіях, на яких ведуться бойові дії, або на тимчасово окупованих територіях визначаються:

- з урахуванням фактичних показів лічильника(ів) у разі отримання таких показів за допомогою засобів дистанційної передачі даних (АСКОЕ) або переданих споживачем чи персоналом оператора системи, або постачальником послуг комерційного обліку (ППКО), або постачальником електричної енергії (для населення);
- приймаються рівними нулю за період(и) відсутності електропостачання тривалістю більше ніж 24 години в розрахунковому періоді для споживачів, об'єкти яких заживлені від певного вузла / району / області електричних мереж оператора системи, з яких був відсутній відпуск електричної енергії споживачам;
- приймаються рівними нулю — з дня пошкодження / руйнування електроустановки споживача до непридатного для споживання стану відповідно до підтвердженої оператором системи або Держенергонаглядом заяви споживача;
- у порядку, встановленому Кодексом комерційного обліку електричної енергії, для кожної категорії споживачів (побутові, малі непобутові, інші непобутові) за їх середньодобовим споживанням в аналогічному періоді попереднього року із застосуванням коефіцієнта приросту / зниження споживання електричної енергії, розрахованого для відповідного періоду та території ліцензованої діяльності

оператора системи, що здійснюють розподіл електричної енергії відповідному споживачу.

Коефіцієнт приросту / зниження споживання електричної енергії розраховується у відносних одиницях з точністю до чотирьох цифр після коми як співвідношення величин обсягу відпуску електричної енергії споживачам у розрахунковому місяці за наявними в оператора системи фактичними даними станом на перше число календарного місяця, наступного за розрахунковим, до величини обсягу відпуску електричної енергії споживачам в аналогічному розрахунковому місяці попереднього року у відповідному вузлі / районі / області електричних мереж оператора системи;

оператор системи з урахуванням підстав, зазначених в абзацах третьому та четвертому підпункту 2 цього пункту, має перерахувати обсяги електричної енергії на підставі заяви споживача із дати підтвердженого виникнення підстав.

Після отримання оператором системи або постачальником послуг комерційного обліку електричної енергії документально підтверджених фактичних показів лічильника(ів), у тому числі після припинення чи скасування воєнного стану, щомісячні обсяги спожитої електричної енергії споживачем визначаються за середньодобовим обсягом споживання, який розраховується на основі зафіксованих двох останніх послідовно зчитаних показів лічильника(ів) та кількості днів між цими зчитуваннями (без урахування днів, коли відбувались перерви в електропостачанні споживача).

Звертаємо увагу, що кожен споживач-замовник має розуміти: порядок надання універсальної послуги на ринку електричної енергії не змінився, у тому числі і норми, які урегульовують категорію споживача, який має право купити електричну енергію у постачальника універсальної послуги.

На думку автора, Наказ № 148 є тим «проміжним» документом, який забезпечує та гарантує будь-якому споживачеві безперебійне постачання електричної енергії. Водночас якщо по категорії споживач-замовник не підпадає під визначення «малого побутового споживача» (детальний аналіз читайте на порталі RADNUK.COM.UA у статті [«Чи можливо закупити електричну енергію на 2022 рік у постачальника універсальних послуг?»](#)), у такому випадку останньому потрібно здійснити закупівлю електричної енергії відповідно до вимог або Постанови № 169, або Закону.

Висновки:

Замовник, який отримав повідомлення від оператора системи про зміну постачальника електричної енергії, повинен:

— зафіксувати показники лічильника відповідно до умов договору та подати відповідному оператору системи;

— оформити договірні відносини з відповідним ПУП, який визначений на території області, де розташовані об'єкти замовника.

Замовник має визначити потреби в обсягах електричної енергії та здійснити закупівлю товару згідно з вимогами або Постанови № 169, або Закону. Наразі існує проєкт змін до Постанови № 169, з яким можете ознайомитись у статті [«Мінекономіки ініціює зміни до Постанови № 169 та Порядку використання електронного каталогу: перегляньте, що пропонується»](#). Допоки ці зміни не внесено, вищезазначені варіанти дій замовника «мають право на життя».

Замовник також має врахувати положення ПРРЕЕ та розпочати процедуру зміни постачальника згідно з главою 6.1 розділу 6 ПРРЕЕ.

Ще більше корисної інформації читайте на порталі [RADNUK.COM.UA](https://radnuk.com.ua):

[Урегульовуємо оплату ПОН за попередні періоди](#)

[Закупівля електричної енергії у період воєнного стану](#)

[Рекомендації АМКУ щодо проблемних питань під час закупівлі електроенергії](#)